

5.9 Odbor pozdravlja peto prednostno nalogo „Tehnična pomoč“, ker meni, da so predlagane upravičene dejavnosti in omejitve financiranja primerne.

5.10 EESO je mnenja, da mora Evropski sklad za ribištvo jasno določati finančno podporo za ribolovne dejavnosti v celinskih in medcelinskih vodah, ki za nekatere države članice Evropske unije predstavljajo ključno ribolovno območje. Odbor predlaga, da se v poglavju II, člen 4 točka (e) in v vseh drugih členih predloga za uredbo Sveta izraz „jezera“ zamenja z izrazom „celinske vode“.

5.11 EESO povsem podpira upravljanje in sisteme nadzora in opazovanja sklada, ker meni, da so zelo primerni in potrebni za učinkovitost Evropskega sklada za ribištvo.

5.12 Zaradi vseh navedenih razlogov Evropski ekonomsko-socialni odbor odobrava osnutek uredbe o Evropskem skladu za ribištvo, ki ga je predlagala Komisija, toda poziva Komisijo, da upošteva pripombe iz tega mnenja.

V Bruslju, 11. maja 2005

Predsednica

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Anne-Marie SIGMUND

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora predlogu za sklep Sveta o sistemu virov lastnih sredstev Evropskih skupnosti

COM(2004) 501 final — 2004/0170 (CNS)

(2005/C 267/09)

Svet je 22. oktobra 2004 sklenil, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu: *Predlog za sklep Sveta o sistemu virov lastnih sredstev Evropskih skupnosti*

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 15. aprila 2005. Poročevalec je bil g. Burani.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 417. plenarnem zasedanju 12. maja 2005 in s 118 glasovi za, 2 glasovoma proti in 18 vzdržanimi glasovi.

1. Uvod

1.1 Člen 9 Sklepa Sveta o sistemu virov lastnih sredstev Evropskih skupnosti ⁽¹⁾ določa, da mora Komisija do 1. januarja 2006 opraviti **splošni pregled sistema virov lastnih sredstev Evropskih skupnosti za obdobje od 2007 do 2013**. Po potrebi poročilu o pregledu priloži ustrezne predloge. Evropski parlament je izrecno zahteval **pregled meril za finančne prispevke**. Zato je Komisija v soglasju s Svetom predložila ta predlog. Naloga Komisije v zvezi s tem je bila težka in strokovno zahtevna. Poleg tega je bila tematika politično občutljiva, saj je obravnavala odnose med državami članicami ter med posameznimi državami članicami in njihovimi državljani.

1.2 Tehnični del predloga je težko berljiv celo za poznavalce načel javnih financ. Vendar je Komisiji treba priznati zasluge za prizadevanje, da dokument vsaj omogoči razpravo med strokovnjaki in da ga lahko razumejo nosilci odločanja. Predlogu je

priloženo poročilo ⁽²⁾, ki prikazuje sedanje stanje ter ocenjuje prednosti ter slabosti možnih alternativ. Tehnična priloga ⁽³⁾ opisuje ekonometrične modele, ki omogočajo izračun pomembnih in podrobnih računovodskih, matematičnih in ekonomskih podatkov.

1.3 Odbor se zato namerava osredotočiti na vidike, ki so neposredno povezani s **pravičnostjo finančnih prispevkov ter z mehanizmi za porazdelitev dobička in bremena** med državami članicami. Za takšen način se je odločil, ker se zaveda, da nejasni strokovni izrazi lahko včasih zasenčijo gospodarski ter politični pomen njihovih posledic. Poleg tega je zamisel o „pravičnem“ mehanizmu lastnih sredstev težko

⁽¹⁾ UL 253, 7.10.2000, str. 42.

⁽²⁾ COM(2004) 505 final.

⁽³⁾ COM(2004) 505 final vol. II.

nedvoumno opredeliti, saj združuje subjektivne in objektivne dejavnike. Na primer stopnjo rasti je možno izmeriti, medtem ko posrednih prednosti članstva v EU ni mogoče. Vendar pa bo končni izid odvisen od ravnotežja, doseženega ob zaključku pogajanj Sveta, ki pa bodo morda dolgotrajna.

1.3.1 Kakovost rešitev bo dokaz, da je vzpostavljeno **pravično ravnotežje** med dvema načeloma. Prvo načelo se nanaša na „**pravično povračilo**“, na primer vsaka država članica pričakuje, da bo njen prispevek sorazmeren z ugodnostmi, ki jih ima: takšne ugodnosti niso vedno merljive, saj izhajajo neposredno iz pristopa te države k Evropski uniji. Drugo načelo se nanaša na **solidarnost**, saj je potrebna dovolj velika prilagodljivost, da se bolj ali manj uskladijo zahteve glede na potrebe skupnosti kot celote. Prav tako se je treba zavedati, da so ta načela na splošno sprejeta, vendar se razlagajo glede na vrednote posameznika. Vsaka vlada si prizadeva **zaščititi svoje finančne interese** in se zaveda, da ima **javno mnenje v državi** pogosto osrednjo vlogo pri njenih odločitvah. Sklenitev sporazuma, ki ustreza vsem vpletenim, je odvisna od sprejetja rešitev, ki temeljijo na resničnem duhu „finančnega federalizma“.

2. Sedanje stanje

2.1 **Lastna sredstva** so posebnost Evropske unije in ena izmed njihovih funkcij je poudarek avtonomnosti Skupnosti. To pomeni, da mora imeti Skupnost **lastna finančna sredstva, ki so neodvisna od držav članic**. Zato jih lahko opredelimo kot dohodek Skupnosti za financiranje lastnega proračuna in do katerega je samodejno upravičena, ne da bi za to potrebovala dodatne odločitve državnih organov.

2.2 Glede na načela, na katerih temelji sistem virov lastnih sredstev Skupnosti, določen v sklepih Evropskega sveta v Berlinu, 24. in 25. marca 1999, „*mora biti sistem pravičen, pregleden, stroškovno učinkovit ... in mora temeljiti na merilih, ki najbolje določajo sposobnost prispevanja vsake države članice*.“ Ta izjava, ki je brez dvoma razumljiva, je bila v različnih pogledih in ob različnih priložnostih prezrta.

2.3 Sklep o uvedbi sistema lastnih sredstev je Svet sprejel 21. aprila 1970. Kasneje je bil dopolnjen in spremenjen s sklepom, sprejetim 24. junija 1988, dokončno pa ga je sprejel Evropski svet v Berlinu leta 1999. Trenutno je lastna sredstva mogoče razdeliti na tri kategorije:

— **tradicionalna lastna sredstva (TLS):** zlasti iz **carin in prelevmanov**;

— **sredstva na podlagi davka na dodano vrednost (DDV):** prvotno je delež znašal 1 %, kasneje je bil spremenjen glede na nacionalne prihodke iz naslova DDV, izračunane na podlagi „teoretične“ harmonizirane statistične osnove, ki ne sme presegati 50 % bruto nacionalnega dohodka (BND);

— **sredstva na osnovi BND:** delež, določen sorazmerno glede na BND vsake države članice. Za posamezno državo članico ni določena nobena omejitev, vendar **celotna** lastna sredstva Skupnosti ne smejo presegati 1,24 % BND EU.

2.3.1 Leta 1996 so **tradicionalna lastna sredstva in sredstva na osnovi DDV predstavljala 70 % prihodka**. Leta 2003 so dosegla vrednost 38 %. Komisija ocenjuje, da se bo v letu 2004 in v tekočem letu ta odstotek **še zmanjšal na 26 %**. Ta **postopna tendenca zmanjševanja** pojasni rast sredstev, ki temeljijo na BND (tako imenovan **četrti vir sredstev**).

2.4 Svet je 7. maja 1985 sprejel sklep, s katerim je spremenil mehanizem četrtega vira sredstev in ugotovil, da kvota **Združenega kraljestva** presega njeno sposobnost prispevanja. Dogovorili so se, da bo Združeno kraljestvo prejelo povračilo v višini dveh tretjin svojih neto prispevkov. Ta sklep je bil kasneje **večkrat spremenjen** in Komisija meni, da ta mehanizem postaja čedalje bolj zapleten in manj pregleden.

2.4.1 Odločitev o spremembi mehanizma je Svet sprejel že na seji v Fontainebleauju leta 1984 in čeprav je bilo besedilo splošno, je očitno opredelilo **splošno načelo**, da je „... *katera koli država članica s proračunskim bremenom, ki presega njeno relativno blaginjo, lahko ob ustreznem času upravičena do popravka*“. Združeno kraljestvo je edina država, ki je bila leto dni po sklepu v Fontainebleauju in vse do danes upravičena do tega popravka. Povprečni letni rabat Združenega kraljestva za obdobje 1997-2003 je bil 4,6 mrd. EUR. Odbor se sprašuje o pomenu izraza „ob ustreznem času“, ki očitno pomeni začasni ukrep in ga je treba občasno ponovno obravnavati (kar pa se še ni zgodilo). Odbor se prav tako sprašuje, ali bi lahko bile tudi druge države takrat upravičene do podobnega popravka.

2.4.2 Zamisel o „**čezmerni obremenitvi**“ bi lahko delno pripisali dejstvu, da je imelo **Združeno kraljestvo** v tistem času najnižji bruto nacionalni dohodek (BND) na prebivalca v Evropski uniji (*). Evropsko povprečje je bilo 100 %, medtem ko je BNP Združenega kraljestva znašal 90,6 %, v primerjavi z Italijo z 92,6 %, Francijo s 104 % in Nemčijo s 109,6 % BNP. Stanje se je dejansko obrnilo (podatki iz leta 2003), saj imata Združeno kraljestvo in Danska najvišji BNP 111,2 %, medtem ko ga imajo Francija 104,2 %, Nemčija 98,6 % in Italija 97,3 %. Prav tako je treba upoštevati dejstvo, da je

(* Glej tabelo 1, stran 4 dokumenta Komisije (COM(2004) 501 fin).

Združeno kraljestvo moralo plačati prispevke z zelo visoko osnovo davka na dodano vrednost (DDV), medtem ko je bilo sorazmerno malo upravičeno do pomoči v okviru kmetijske in regionalne politike. Zaradi tega je Združeno kraljestvo postalo največji neto plačnik v proračun Skupnosti. Taka neuravnoteženost opravičuje uporabo korekcijskega mehanizma.

2.4.3 Brema rabata Velike Britanije še vedno nosijo druge države članice, sorazmerno njihovem BNP. Ni treba posebej omeniti, da je Združeno kraljestvo izključeno iz tega izračuna. Mehanizem izravnavanja BNP je bil še enkrat **znatno popravljen** leta 1999, ko so štiri največje neto plačnice (relativno) v proračun (Nemčija, Nizozemska, Avstrija, Švedska) nagradili s **75 % zmanjšanjem** njihovih prispevkov za korekcijo. Zaradi novega sistema prispevkov, sta Francija in Italija prevzeli skupno odgovornost za financiranje rabata Velike Britanije v višini 52 %.

2.4.4 Če bi ohranili sedanji sistem, bi zaradi razvojnih dosežkov, predvidenih v obdobju 2007-2013 nastala paradoksalna situacija; na primer rabat Velike Britanije bi v povprečju porasel za 50 %, kar bi Veliko Britanijo uvrstilo na **zadnje mesto glede na njen neto prispevek** in bistveno povečalo obremenitev drugih držav članic, vključno z novimi članicami⁽⁵⁾. EESO prav tako meni, da je zaradi predloga o razširitvi delovanja tega mehanizma na ostale države (glej točko 3.6) treba spremeniti pravila. Zato je jasno, da je treba, če bo Komisija **ugotovila, da je korekcijski mehanizem nujen (glej točko 3.6.4), ta korekcijski mehanizem ponovno proučiti** (kar Komisija tudi namerava) in ga prav tako nadomestiti s pravičnimi in preglednimi rešitvami, ki so v skladu z merili, določenimi v *Fontainebleauju*.

3. Predlog Komisije: pripombe na glavne člene

3.1 **Člen 2: lastna sredstva.** (odstavek 1(a)) ohranja sedanji sistem z nekaj spremembami. **Prihodki prve vrste (tradicionalna lastna sredstva)** — glej točko 2.3 — so v glavnem prelevmani, premije, dopolnilni ali kompenzacijski zneski, dajatve skupne carinske tarife in druge dajatve, določene za trgovino z državami nečlanicami, ter druge dajatve, določene za trge s sladkorjem. Države članice „**kot stroške zbiranja**“ zadržijo 25 % zneskov, ki jih dolgujejo. Tako velik odbitek zahteva pojasnilo. Odstotek je najprej znašal 10 %, kasneje, leta 1999, ko je bil prvič določen kot „strošek zbiranja“, je porasel na 25 %. Ni treba posebej omeniti, da je bil to netičen popravek, ki je koristil zlasti Nizozemski in Združenemu kraljestvu, kar kaže na pomanjkljivo preglednost postopkov.

3.1.1 **Prihodki iz tradicionalnih lastnih sredstev (TOR)** kot odstotek vseh prihodkov Skupnosti **stalno upadajo**, in

⁽⁵⁾ Glej tabelo 4 zgoraj omenjenega dokumenta.

⁽⁶⁾ COM(2004) 505 final.

sicer z 19 % leta 1996 na 11,4 % leta 2003 (podatki so iz poročila Komisije z naslovom *Financiranje Evropske unije*⁽⁶⁾). Tudi z nižjimi carinskimi stopnjami bodo še vedno potrebna precejšnja sredstva, tudi finančna, za pripravo potrebnih statističnih podatkov za izračun dolgovanega zneska.

3.1.1.1 EESO se sprašuje o *smiselnosti* ohranitve tega sistema prispevkov in ali ga ne bi bilo bolje bistveno skržiti ter nadomestiti s prilagajanje stopnje BND. Poleg tega EESO ugotavlja, da Komisija zagovarja nasprotni pristop, ki temelji na predpostavki, da je Evropska unija upravičena do davčnih prihodkov in da Komisija tega pristopa ne namerava spremeniti, še posebej, ker jo očitno podpira večina držav članic.

3.2 Člen 2(1)(b) določa, da se od *usklajenih* osnov za odmero DDV uporablja **enotna stopnja**, ki velja za vse države članice. Osnova za odmero ne sme biti višja od **50 % BND za vsako državo članico**. V skladu s členom 2(4) je enotna stopnja 0,30 %. Za proračun Skupnosti **to pomeni relativno veliko zmanjšanje prihodka**, z 51,3 % v letu 1996 na 14 % (napoved) v letih 2004 in 2005.

3.2.1 EESO je pogosto kritiziral sistem DDV zaradi **veliko večjih stroškov pobiranja davkov, nadzorovanja in upravnih stroškov** v primerjavi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi. Evropski urad za boj proti goljufijam meni, da je za DDV značilnih tudi največ utaj davkov, kar ima negativne posledice za proračun Skupnosti (kar se poravnava z obdavčenjem BND).

3.2.2 EESO se ponovno **sprašuje o smiselnosti ohranitve te vrste vira**, ki ga Komisija očitno podpira, čeprav ga namerava spremeniti v resnični davčni vir, kot je bilo prvotno predvideno. Najvišja stopnja prispevkov iz BND bi morala biti prilagojena tako, da bi zamenjala lastna sredstva, ki izhajajo iz DDV. Zaradi tesne povezave med prihodki iz DDV in višino BND to ne bi smelo povzročati bistvenih sprememb pri razdeljevanju sredstev med države članice. Poleg tega ne bi bilo več potrebno izračunavanje statističnih podatkov in zbiranje prispevkov za lastna sredstva Skupnosti na osnovi DDV. V zgoraj omenjenem poročilu o financiranju Evropske unije (glej točko 3.1.2) je Komisija dejansko razmišljala o ukinitvi sredstev na osnovi DDV, vendar je kasneje to misel opustila.

3.2.2.1 EESO se zaveda zapletenosti te zadeve, vendar vztraja, da bi bilo treba podrobno preučiti značilnosti in številne pomanjkljivosti te dajatve, ki jo je že večkrat preučil. Poleg pripomb iz prejšnje točke, je treba omeniti, da je DDV že desetletja „začasni sistem“.

3.3 Člen 2(1)(c) je najpomembnejši sestavni del predloga, saj opredeljuje stopnjo obdavčitve, „ki se določi po proračunskem postopku“, glede na vsoto **BND vseh držav članic**. Postopek je posebna zadeva, ki je Odbor ne namerava komentirati. Poleg tega želi EESO poudariti, da je ta dajatev pomembnejša od drugih sredstev in da predstavlja za upravljanje daleč najcenejši vir prihodkov. V tem poročilu Komisija znova poudarja, da so upravni stroški samo eno od meril, ki jih je treba upoštevati. EESO upošteva to stališče in poudarja, da morajo v zadevah v zvezi s prispevki v proračun načela pogosto dati prednost gospodarskim merilom.

3.4 Trije zgoraj omenjeni viri (člen 2(1)(a), (b) in (c) predstavljajo kombinacijo (dopolnjeno s „prihodki iz novih uvedenih dajatev“ iz člena 2(2)), ki se lahko iz leta v leto precej razlikuje. Svet in Komisija sta kar nekaj časa razpravljala o **ohranitvi tega sistema**. V zgoraj omenjenem poročilu (?) o financiranju Evropske unije Komisija obravnava različne načine za opredelitev **optimalne strukture**. Preučila je **tri možnosti**: ohranitev sedanjega sistema, uvedbo sistema, ki temelji izključno na BND, in uvedbo sistema, ki temelji predvsem na davku. Komisija bo verjetno to zadevo obravnavala in končno odločitev sprejela v prihodnjem letu. EESO upa, da bo seznanjen z dogajanji, vendar opozarja na težnje, ki so se pojavile v zadnjih študijah, tj. preveč strokoven in računovodski pristop, ki zanemarja politični vidik odločitev.

3.4.1 V okviru „prihodkov iz novih uvedenih dajatev“ iz prejšnje točke ali celo kot nadomestilo za DDV je bila predvidena dajatev za vire energije, ki onesnažujejo okolje, ki pa bi bila v proračunu Skupnosti posebej namenjena izboljšanju okolja. EESO nasprotuje takšni rešitvi, saj nobeno pravilo ne dovoljuje prilaščanje prispevkov za posebne namene. Poleg tega mednarodno politično stanje ne dopušča odločitev, ki bi lahko vplivale na dinamiko razvoja v prihodnosti.

3.5 Člen 3: **sredstva in prevzemanje obveznosti**. Ta člen določa **omejitev plačil in prevzemanja obveznosti iz lastnih sredstev, ki znaša 1,24 % skupnega BND** držav članic. Odobrena sredstva za prevzem obveznosti so omejena na 1,31 % skupnega BND držav članic. Ravnoesje se zagotovi s pomočjo drugih vrst plačil. Glede prevzema obveznosti dialog med državami članicami določa različne metode za izračun najvišje meje, ki je predvidena v finančnem načrtu. Rezultat bo odvisen od ravnotežja med članicami, ki želijo močno Komisijo in ambiciozno zastavljene programe za družbeno-gospodarski razvoj in tistimi, ki podpirajo večjo avtonomnost držav članic

(?) COM(2004) 505 final.

in konsolidacijsko politiko, kar pomeni potrditev sedanjega statusa ali celo zmanjšanje sedanjih sredstev (malo verjetno). Vendar pa je treba posebno pozornost nameniti težavam, s katerimi se soočajo nove države članice. Trende v prihodnosti bosta v veliki meri določala **globalna solidarnost** in **globalni razvoj**; koncepta, ki ju je lahko opisati, vendar veliko težje opredeliti glede na proračun.

3.6 Člen 4(1): **splošni korekcijski mehanizem (GCM)**. Člen 4(1) opredeljuje sklep glede Združenega Kraljestva, ki je bil sprejet v Fontainebleauju kot *splošna določba*. Splošni korekcijski mehanizem (GCM) se razširi na **vse države članice**, da se popravi **negativno proračunsko ravnovesje**, ki presega določen odstotek njihovega BND. V predlogu še sicer ni določena vrednost, vendar obrazložitveni memorandum navaja podatek — **0,35 % BND**. Poleg tega **skupni znesek popravkov ne sme presežati največjega razpoložljivega zneska vračila**. Svet bo v skladu s postopki iz člena 279(2) Pogodbe ES določil izvedbene ukrepe za izračun popravkov in razpoložljivih zneskov. Popravki se izračunajo za vsako državo članico *kot razlika med celotnimi plačili in skupnimi prejetimi zneski ter z množenjem te razlike s skupnimi razporejenimi izdatki*. Rezultat (če je pozitiven) se pomnoži s **stopnjo vračila, omejeno na največ 66 % ter, če je potrebno, sorazmerno zmanjša, tako da se upošteva največjo razpoložljivo vsoto vračil**. V končni analizi je formulo težko razumeti, še težje pa je preveriti njen rezultat. Če je ta primer ponovno premalo pregleden, potem je poenostavitev zagotovo nujno potrebna.

3.6.1 EESO ugotavlja, da so se vprašanja iz točke 2.4.1 in predlogi iz točke 2.4.4 razširili na vse države članice, čeprav so bili do sedaj ustrezni ukrepi dejansko predvideni samo za eno državo članico brez jasnega datuma izteka. Poleg tega je splošni korekcijski mehanizem spremenil koncept „**čezmerne obremenitve**“ v **pristop matematičnega računovodstva**, ki sicer izključuje subjektivno razlago, vendar pa ne upošteva tako imenovanih „**kvazi — kakovostnih**“ vidikov, kot so poleg dohodka na prebivalca še konkurenčnost, stopnje socialne zaščite in siva ekonomija. Res je, da podatki sami ne pokažejo dejanskega stanja v državi. Vendar pa bi splošni mehanizem, ki upošteva druge faktorje ocenjevanja, lahko omogočil vključitev subjektivnih meril, ki so nezdržljiva s preglednostjo. Zato lahko uvedemo le takšen splošni korekcijski mehanizem kot je, ter se pri tem zavedamo, da ne daje vedno optimalnih rezultatov.

3.6.2 Člen 4(1) določa ukinitve neposrednih prispevkov držav članic za kritje zneskov „popravljen“ in usmeritev teh sredstev skozi proračun Skupnosti. S tem se ukine sistem, ki je bil zelo nelogičen in na določeni stopnji tudi nepregleden. Obrazložitevni memorandum Komisije je poln izračunov, ki niso vedno razumljivi, in pripomb, ki pojasnjujejo področje predloga sklepa. Ta koristna pojasnila vključujejo razlago o tem, kako bo uporaba $-0,35\%$ praga BND ustvarila **približno 7 milijard EUR izračunane povprečne količine bruto popravkov**. Komisija meni, da bo uporaba splošnega korekcijskega mehanizma skupaj s spremembo finančnih določb pomenila, da stopnja popravkov v okviru sedanjega sistema sploh ni jasna. Če se uvedejo sistem in predlagani parametri, bodo izračuni Komisije dali kvantitativne rezultate v primerjalnih tabelah z različnimi možnostmi, ki jih bodo ocenjevale in o njih odločale države članice. EESO nima potrebnih sredstev za ocenjevanje tako zapletenega vprašanja.

3.6.3 EESO želi opozoriti na dva pomisleka glede uporabe splošnega korekcijskega mehanizma. Prvič, mehanizem je **neprilagodljiv in časovno neomejen**. V tem pogledu se je pomembno zavedati nevarnosti postavljanja pravil v sedanji situaciji, ki se lahko v prihodnosti povsem spremeni, kot sta na primer pakt stabilnosti in rasti. Drugič, očitno ni mogoče vsiliti prispevkov, ki se kasneje spremenijo s „korekcijskimi mehanizmi“ in ki bi jih zaradi preglednosti verjetno bolje poimenovali „povračila“.

3.6.4 Na koncu še EESO navaja eno svojih zadnjih mnenj, v katerem je izrazil zadržke glede institucionaliziranja splošnega korekcijskega mehanizma — GCM⁽⁸⁾ ter se sprašuje, če ne bi bilo bolje povsem spremeniti koncept in „popravke“, tako da GCM postane **sestavni del meril za prispevke**. Natančneje, isti parametri GCM morajo biti del izračunov za prispevke. Komisija je ta postopek že uvedla v prakso, zato bi bilo priporočljivo, da se formalizira skupaj z določbo o rednem pregledu, na primer vsakih sedem let.

3.7 **Člen 4(2)(a): popravek Združenega kraljestva**. V tem odstavku so navedeni **prehodni ukrepi**, s katerimi bo Združeno Kraljestvo, poleg popravkov iz člena 4(1), ohranilo svoje pravice v skladu z določbo iz Fontainebleauja do leta 2011, pri čemer se bo popravek postopoma zniževal: 2 milijardi EUR v letu 2008, 1,5 milijarde EUR v letu 2009, 1 milijarda EUR v letu 2010 in 0,5 milijarde v letu 2011. Ta plačila bodo ločena od splošnega korekcijskega mehanizma. V praksi bodo **še nadalje financirana v skladu s sedanjimi finančnimi pravili**, kar pomeni, da Združeno kraljestvo ne sodeluje pri financiranju, in da so deleži Nemčije, Nizozemske, Avstrije in Švedske

omejeni na 25 % njihovega normalnega deleža (glej točki 2.4.3 in 2.4.4). Komisija meni, da bodo ti novi ukrepi v štirih postopnih korakih **zmanjšali finančni vpliv splošnega korekcijskega mehanizma za Združeno kraljestvo**. V zadnjih letih (1997-2003) je Združeno kraljestvo prejelo povprečni neto rabat v vrednosti 4,5 mrd. EUR na leto, medtem ko bi z mehanizmom splošnih popravkov moralo prejeti povprečno 2,1 mrd. EUR na leto. Prehodni ukrepi bodo povišali povprečni letni znesek na 3,1 mrd. EUR (Fontainebleau in GCM).

3.7.1 Predlagan ukrep je kombinacija različnih elementov: priznavanja preteklega dogajanja, potrebe po preglednosti in politični primernosti. Ni prvič, da obstajajo odstopanja od skupnih pravil. Pristopne pogodbe, tako stare kot nove, so dokaz tega. Zunanjim opazovalcem in tistim, ki niso neposredno udeleženi, je morda težko sprejeti obravnavana pravila. Vendar bi morda lahko stanje, v katerem moramo živeti, prepričalo nosilce odločitev, da oblikujejo *uravnotežene rešitve, ki so predvsem pregledne in dobro utemeljene*. V tem primeru pogajalcem ne bo treba samo najti kompromisa med **pravičnim povračilom in solidarnostjo**, omenjenega v točki 1.4, temveč bodo morali z upoštevanjem javnega mnenja v Evropi in še posebej javnega mnenja v novih državah članicah pokazati tudi **posebno politično občutljivost**.

3.8 **Člen 4(2)(b): uvedba splošnega korekcijskega mehanizma (GCM)**. Pravila za vzpostavitev GCM je treba uvajati postopoma. Najvišja stopnja nadomestila 66 % iz člena 4(1) (glej točko 3.6) bo uvedena do leta 2011. Stopnja nadomestila, ki bo leta 2008 znašala 33 %, se bo v letih 2009 in 2010 zvišala na 50 % in dosegla najvišjo vrednost naslednje leto. Komisija meni, da je ta ukrep nujen, zato „da se nadomestijo povečani stroški, ki so jih povzročila predlagana doplačila za Združeno kraljestvo, tako da se omeji celotno financiranje stroškov v prehodnem obdobju“. S tem so nazorno prikazane težke okoliščine, ki so osrednja tema evropske razprave, in storili bi veliko napako, če bi jih prikrili državljanom. EESO znova poudarja svoja opažanja, navedena v točki 3.7.1.

3.9 **Člen 5: računovodski postopki za izvajanje popravkov**. Stroški popravkov se razdelijo med države članice glede na delež vsake države članice v skupnem BND EU. **Popravek se odobri vsaki upravičeni državi članici tako, da se njena plačila zmanjšajo. Stroški, ki jih nosijo vse države članice, se bodo dodali njihovim plačilom glede na stopnjo, ki je določena na podlagi vsote BND vseh držav članic**. EESO glede tega nima nobenih pripomb: ko je mehanizem enkrat nameščen, se ne more več izvajati drugače.

⁽⁸⁾ Mnenje EESO o sporočilu Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu – Naša skupna prihodnost: politični izzivi in proračunska sredstva razširjene Evrope 2007-2013 – UL C 74 z dne 23.3.2005, str.32, točka 5.5.1.

3.10 Členi 6, 7 in 8: ne-računovodski postopki glede lastnih sredstev. Tudi na ta pravila do sedaj ni bilo pripomb, če so bila v skladu s splošnimi načeli javnega računovodstva: rezerviranje prihodkov za posebne izdatke ni dovoljeno, presežek se prenese v naslednje leto, ureditev za zbiranje lastnih sredstev.

3.11 Člen 9: sprememba strukture lastnih sredstev. V tem členu se Komisija zaveže, da bo uvedla **lastni vir, ki bo temeljil na davkih** in bo začel veljati 1. januarja 2014.

3.11.1 Prej omenjeno poročilo o financiranju Evropske unije ⁽⁹⁾ podrobno analizira to zadevo. Če povzamemo, Komisija predlaga radikalno zmanjšanje sredstev na osnovi BND, tako da se nadomestijo z ustreznim povečanjem **virov na podlagi davkov. Tri možnosti** lahko približno in s tem neizogibno poenostavljeno povzamemo tako: davek na porabo energije, DDV na osnovi dejanskih in ne statističnih prihodkov, davek od dohodkov pravnih oseb. Delna nadomestitev četrtega vira s sistemom na podlagi davkov bi po mnenju Komisije (poročilo, točka 4.1.3) prispevala k **oblikovanju za državljane bolj „razpoznavne“ EU in k vzpostavitvi neposredne povezave z njimi.** V sedanjem sistemu, ki v glavnem temelji na četrtem viru, države članice in še posebej neto plačniki težijo k presoji evropske politike in pobud izključno v okviru njihovih lastnih državnih sredstev in zelo malo pozornosti posvečajo vsebini politik Skupnosti, s čimer pa se lahko prezre njihova „dodana vrednost“.

3.11.2 EESO ponovno poudarja svoje prejšnje pripombe glede tega poročila, ki zahteva posebno pozornost. Vendar EESO meni, da je to prehodna stopnja in da so potrebne dodatne razprave. Odbor ne želi razpravljati o treh predlogih glede davka, omenjenih v prejšnji točki (prvega je očitno treba zavreči že na začetku ⁽¹⁰⁾), temveč želi opozoriti na pripombo Komisije, omenjeno v prejšnji točki, ki jasno določa predpostavko člena 9. Komisija meni, da bi z uvajanjem **neposrednega „evropskega“ davka za državljane** sicer **tesneje povezali državljane z Evropo, s čimer bi Evropa postala bolj „prepoznavna“**, vendar **pa je lahko končni učinek temu nasproten.** Kritika Komisije glede stališča držav članic, s katero se EESO strinja, bi se lahko prav tako lahko nanašala na evropske državljane.

⁽⁹⁾ COM(2004) 505 final, 14.7.2004

⁽¹⁰⁾ Davek na energijo bi bil v sedanji in prihodnji situaciji zastarel. (glej Mnenje EESO o davčni politiki v Evropski uniji – prednostne naloge v prihodnjih letih, objavljeno v UL C 48, 21. 2. 2002, točka 3.1.2.1.1. Glede davka na energijo za varstvo okolja je Odbor večkrat poudaril, da „uvedba ekoloških davkov ne sme povzročiti manjše konkurenčnosti evropskih podjetij in izgubo delovnih mest, še posebej v energetsko intenzivnih sektorjih“)

3.11.3 EESO ugotavlja, da Komisija ne namerava povišati davkov, temveč želi jasno opredeliti delež davkov za nacionalni davčni sistem in delež, nujen za financiranje EU. Vendar pa se s temi ugotovitvami skrbi EESO ne zmanjšajo. Če po eni strani izrecno sklicevanje na „evropski davek“ lahko prispeva k večji preglednosti brez dodatne obremenitve davkoplačevalcev, po drugi strani ni mogoče prezreti dejstva, da nekateri državljani v različnih državah še vedno nasprotujejo „evropskemu idealu“ ali pa so v najboljšem primeru o njem slabo obveščeni. „Evropski davek“ bi lahko, čeprav neustrezno, prispeval k argumentom proti.

3.12 S prejšnjim odstavkom je EESO zaključil pripombe glede poročila Komisije. Če pa bi v prihodnje prišlo do ponovne analize te teme, želi EESO opozoriti organe odločanja še na nekatere vidike. EESO meni, da bi pregledne in enostavno uporabne rešitve lahko temeljile na:

- bruto prispevku na podlagi BND na prebivalca: EESO je to poudaril že v mnenju o sporočilu Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu — Naša skupna prihodnost: politični izzivi in proračunska sredstva razširjene Evrope 2007-2013 ⁽¹¹⁾;
- neto prispevku, izračunanem na podlagi bruto prispevka in popravljenem v skladu s splošnim korekcijskim mehanizmom (GCM), ki bo postal sestavni del mehanizma prispevkov, s čimer bi se izognili kasnejšim rabatam in popravkom.

Takšen pristop bi omogočal dopolnitve in popravke v prihodnje, hkrati pa bi vedno odražal prevladujoče stanje v vsaki državi, zato ne bi bilo treba več revidirati strukture prispevkov.

4. Končne ugotovitve

4.1 EESO se zaveda, da bodo končno odločitev, na katero bodo nedvomno vplivali politični vidiki, sprejele države članice. EESO mora kot predstavnik civilne družbe in sicer tistih, ki bodo dejansko nosili breme prispevkov v evropski proračun, pripraviti ta priporočila in predloge, za katere upa, da se bodo upoštevali.

⁽¹¹⁾ UL C 74 z dne 23.3.2005, str.32, točka 5.5.

4.2 Civilna družba in končno tudi evropski državljani bodo pokazali, da je mehanizem za prispevke v lastna sredstva EU slabo poznan in kar je še pomembneje, ni **pregleden**. Splošni korekcijski mehanizem (GCM), oblikovan bolj kot sistem za povrnitev že nakazanih prispevkov na stroške drugih držav članic kot pa na stroške proračuna Skupnosti, je očitno celo manj pregleden. Če resnično želimo „državljanke približati Evropi“, se morajo države članice zavedati svoje odgovornosti glede teh pogosto poudarjenih in sprejetih ciljev: sporočilo mora biti jasno in napisano v razumljivem jeziku. Bolj kot Komisija so zanje odgovorne posamezne nacionalne vlade.

Samo nacionalne vlade lahko komunicirajo s svojimi državljani, ker razumejo njihovo mentaliteto in potrebe. Končno je verodostojnost Evropske unije posebna odgovornost nacionalnih organov.

4.3 Če so izpolnjeni zgoraj omenjeni pogoji, je morda predlog za vzpostavitev sistema prispevkov, ki temelji na „evropskem“ obdavčevanju, zasnovan racionalno. V nasprotnem primeru pa je bila odločitev za predlagani mehanizem očitno prenačljiva.

V Bruslju, 12. maja 2005

Predsednica
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Anne-Marie SIGMUND

DODATEK

Naslednji amandma je bil med razpravo zavrnjen:

Točka 3.1.1.1

Točka se črta brez nadomestila.

Obrazložitev

Pri izračunu carinskih prihodkov ali stroškov carinskih služb ne bo prišlo do sprememb, tudi če carinski prihodki ne pritekajo v sistem lastnih sredstev EU. Ker zunanje trgovinska politika sodi med področja, ki so v pristojnosti Unije, je logično, da vse sestavne dele tega področja — vključno s pobiranjem carine in carinskimi prihodki — upravlja EU.

Rezultati glasovanja:

Število glasov za: 38

Število glasov proti: 51

Število vzdržanih glasov: 18
